

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) ได้กำหนดให้รัฐดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ มีกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย ศิลปวิทยาต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 142) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และพ.ศ. 2553 มาตรา 22 ได้กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามศักยภาพ” และมาตรา 24 ได้กำหนดการจัดกระบวนการการเรียนรู้ให้โรงเรียนดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสาน สาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2549 : 78-79)

สภาพการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองของเด็กตามศักยภาพ วิธีสอนที่ผ่านมายังไม่เน้นบทบาทให้ผู้เรียน เป็นเพียงผู้รับความรู้ มีผลให้ทักษะในการสร้างความรู้และการใช้ความรู้ของนักเรียน ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร การเรียนรู้ของผู้เรียน จึงเป็นการพึ่งพาความรู้จากผู้อื่น ซึ่งการปฏิรูปการศึกษามีเจตนาจะแก้ไขวิกฤตแห่งปัญหาทางการศึกษาอันจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ และถ้าได้นำไปปฏิบัติอย่างมุ่งมั่นและถูกต้องแล้วจะทำให้การศึกษาไทย เป็นการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ โดยเฉพาะการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549 : 22)

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองการเรียนรู้จึงจะเป็นไปได้ดี ถ้าเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็กถือว่า การเล่นเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสได้ทำการทดลอง สร้างสรรค์คิดแก้ปัญหาและ ค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสดูแลเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้ สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่นสร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น จึงถือว่า การเล่นของเด็กอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้เด็ก (ภรณ์กูรรัตน์, 2535 : 15)

ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติและสังคม เป็นบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันออกไป ครูผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข

การให้การศึกษาและอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยนั้น ต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ความใกล้ชิด ความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ให้การพัฒนาไปพร้อมกันทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กแต่ละคนโดยคำนึงถึงความต้องการ ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เด็กได้เรียนรู้จากการสังเกต การคาดคะเน และประมวลทักษะต่าง ๆ จากประสบการณ์ตรงโดยผ่านการเล่นการสำรวจ การลงมือกระทำด้วยตนเอง โดยผ่านกิจกรรมการบูรณาการที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (กรมวิชาการ, 2549 : 24-43) ได้จัดประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-6 ปี ในรูปของกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมคือกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน ทั้ง 6 กิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพราะว่า เด็กวัยนี้เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตทั้งทางสมอง อารมณ์-จิตใจ สังคม ร่างกาย สมองทำงานเป็นองค์รวมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องสมองและจิตใจของมนุษย์เปลี่ยนแปลงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เลือกรับรู้เรียนรู้ เป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างความสนใจ การจดจ่อกับการเรียนรู้จากปลายประสาทสัมผัสและจดจำในสิ่งที่มีความสำคัญหรือความหมาย เกิดขึ้นทุกส่วนและบางส่วนของสมองทั้งในภาวะรู้ตัวและไม่รู้ตัวจากการกระตุ้นที่ทำให้หายความอยากหรืออยากเห็น เพื่อการเรียนรู้อย่างไม่ฝืนใจบังคับ ดังนั้น เด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีความเจริญเติบโตไปพร้อมกับการพัฒนาศักยภาพของสมองในแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสม จึงได้นำกระบวนการจัดการและกระตุ้นการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสมองเด็ก การใช้สื่อที่มีผลต่อการรับรู้ของสมองนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริงต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ เช่น อารมณ์ร่วมของผู้รับ ความสอดคล้องของวัย ความสอดคล้องของบริบทพื้นที่ ดังนั้น วิธีการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาสมองให้ถูกต้องเมื่อเราเข้าใจว่าสมองไม่ได้ทำงานในเชิงเดี่ยว เช่น คิดทีละเรื่องคุณภาพทีละภาพ แต่สมองทำงานพร้อม ๆ กันทุกด้านทั้งระบบ ทั้งควบคุมการทำงานชีววิทยาทางกายภาพ ทางสติปัญญาและการทำงานของอารมณ์ไปพร้อม ๆ กัน เมื่อสมองของเราสามารถปฏิสัมพันธ์และรับรู้หลากหลายรูปแบบ หลายวิธีการ ฉะนั้น การเรียนรู้จึงต้องเป็นไปอย่างหลากหลายซับซ้อนตามกระบวนการทำงานและพัฒนาการของสมอง และนี่เป็นเหตุผลว่าทำไมเราจึงต้องให้ความสนใจในเรื่องช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการ

เรียนรู้และเด็กปฐมวัยหรือเด็กอนุบาลก็อยู่ในช่วงวัยของการเจริญเติบโตในทุก ๆ ด้าน และช่วงระยะที่สมองกำลังพัฒนาถ้าได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมในระหว่างเวลาที่ดีย่อมก็จะสามารถกระตุ้นให้เด็กกระตุ้นหรือรับในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาศักยภาพได้ดีเยี่ยมเช่นกัน ตามที่โครงสร้างของสรีรวิทยาในสมองเอื้ออำนวยเพื่อให้เด็กมีระดับสติปัญญาและวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น ดังนั้น สิ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนในยุคปัจจุบัน คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถมีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน โดยการจัดการเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติ ซึ่งทักษะการคิด (Thinking Skills) มีผลต่อสมรรถภาพการเรียนรู้เทคนิคที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดมีอยู่อย่างแพร่หลาย และการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL) ก็เป็นทักษะหนึ่งพัฒนาทักษะการคิดเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (วิลลาร์ด สุนทรโรจน์, 2549 : 27 - 40)

การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning : BBL) เป็นการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองทางธรรมชาติ (Learning in Accordance with the Way the Brain is Naturally Designed to Learn) เช่น ในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิธีการทำงานของสมอง แทนที่จะสอดคล้องกับอายุ ชั้นเรียนหรือห้องเรียนเพียงอย่างเดียวเพราะเด็กที่อายุ 8 ปีเท่ากัน สมองอาจจะไม่เหมือนกันก็ได้ การตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพสมองในแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสม จึงนำมาซึ่งกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ตามแนวทาง Brain Base Learning เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีระดับสติปัญญาและวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้นสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 2) การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองเริ่มต้นด้วยการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ การเพิ่ม โอกาสการเรียนรู้สามารถจัดทำได้ 2 แนวทาง คือการจัดบรรยากาศทางบวก และการจัดสภาพห้องให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ในแนวทางแรกสิ่งที่ครูพึงระวัง คือ การลดความกังวล ลดความกดดันในใจของเด็ก ขณะที่เด็กมีความกังวลใจสมองของเด็กจะทำงานได้จำกัด ไม่สามารถรับข้อมูลที่ดีได้ การเรียนรู้จึงเกิดได้น้อย กระบวนการเรียนรู้แบบถักทอที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ทำให้ความรู้ต่าง ๆ ไม่สามารถเก็บไว้ในความทรงจำในระยะยาวได้ (โกวิท ประวาลพุกษ์, 2548 : 58) สมองมีการทำงานร่วมกับระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 อย่างใกล้ชิดและทำงานร่วมกันตลอดเวลา ทุกครั้งที่มีข้อมูลผ่านเข้ามาทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไม่ว่าจะเป็นทางหู ตา จมูก ลิ้น กาย เมื่อสัมผัสแล้วจะแปลงข้อมูลเป็นสัญญาณไฟฟ้าแล้วส่งเป็น

โศคสัญญานว้างไปสู่สมองเพื่อแปลความหมายเป็น รูป รส กลิ่น เสียง โดยการผสมผสานข้อมูลเก่าเพื่อเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ได้ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 73)

โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคามเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ตอนต้นจากผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสามเมื่อวันที่ 6 – 8 มิถุนายน 2556 พบว่า ระดับคุณภาพของครูด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าอยู่ในระดับดี แต่มีข้อเสนอแนะให้ครูได้เพิ่มการกระตุ้นส่งเสริม และพัฒนาการทางสติปัญญา โดยกระตุ้นให้นักเรียนได้ตั้งคำถาม และร่วมกันแสวงหาคำตอบ และในขณะเดียวกันคณะครูได้นำวิธีการสอนอีกหลายวิธีเพื่อนำมาสอน ตามรูปแบบการเรียนการสอนนั้นๆ และคณะครูมีความสนใจที่จะใช้วิธีการสอนแบบใช้สมองเป็นฐานระดับปฐมวัย ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่ร่วมกับงานวิชาการของโรงเรียน และรับผิดชอบในการสอนนักเรียนระดับปฐมวัยได้มองเป็นว่าควรที่จะนำวิธีแบบใช้สมองเป็นฐาน มาทดลองและปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเพราะมีความคาดหวังว่า วิธีการสอนแบบนี้ น่าจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านของการพัฒนาด้านสมองและสติปัญญา

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นอย่างไร
2. จะพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคามให้มีคุณภาพได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน ได้แก่

1.1.1 ผู้วิจัย

1.1.2 ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา จำนวน 4 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 4 คน

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 35 คน ได้แก่

1.3.1 ครูผู้สอนระดับปฐมวัยโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา จำนวน 4 คน

1.3.2 วิทยากร จำนวน 1 คน ได้แก่ ผศ.ดร.กฤษณา สมะวรรณนะ อาจารย์

ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.3.3 นักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจงชั้นละ

10 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบ BBL

ทั้ง 5 ด้าน คือ

3.2.1 ความรู้ BBL

3.2.2 การจัดกิจกรรม BBL

3.2.3 การเขียนแผน BBL

3.2.4 การใช้สื่อ

3.2.5 การประเมินผล

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

จากวันที่ 13 มิถุนายน 2556 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2556

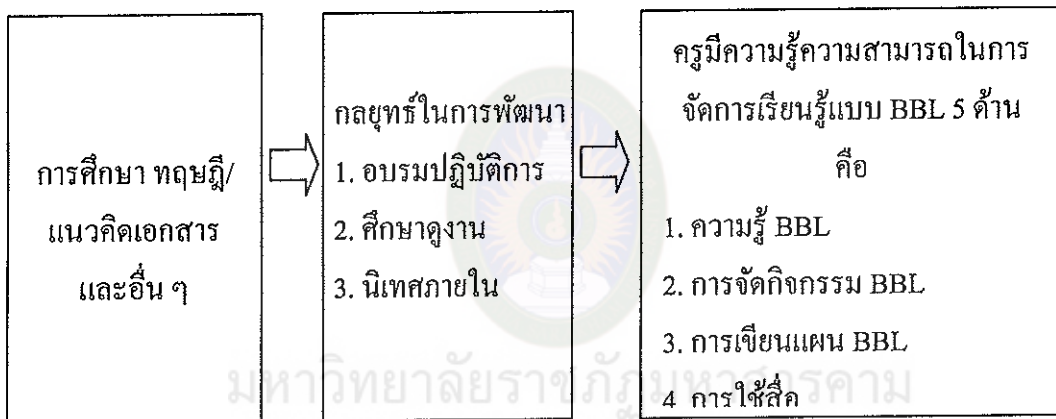

กรอบแนวคิดการวิจัย

เนื้อหาในการพัฒนาครั้งนี้ มุ่งพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โดยยึดกรอบแนวคิดของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 45) ผู้วิจัยมุ่งพัฒนา 5 ด้าน คือ

1. ความรู้ BBL
2. การจัดกิจกรรม BBL
3. การเขียนแผน BBL
4. การใช้สื่อ
5. การประเมินผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning)
2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Action)
3. ขั้นตอนการสังเกต (Observation)
4. ขั้นตอนการสะท้อนผล (Reflection)

นียมศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริมคุณภาพของครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้
2. การจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (BBL : Brain Base Learning) หมายถึง แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักการของสมองกับการเรียนรู้บนความคิดพื้นฐาน 3 ด้าน คือ อารมณ์ การฝึกปฏิบัติจริง และความคิดสร้างสรรค์ เป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน การเรียนรู้ต้องใช้ทุกส่วนทั้งการคิด ความรู้สึกและการลงมือปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน
3. กลยุทธ์ในการพัฒนาบุคลากร หมายถึง เทคนิควิธีการที่นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในระดับปฐมวัย ครู โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
  - 3.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และทักษะด้านการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน โดยการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นวิธีปฏิบัติจริงในเรื่องการเขียนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
  - 3.2 การศึกษาดูงาน หมายถึง การนำครูไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนต้นแบบที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานที่ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ
  - 3.3 การนิเทศภายใน หมายถึง การให้คำปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขในการจัดประสบการณ์ในชั้นเรียน เพื่อที่จะได้ทราบถึงเทคนิคและวิธีการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กในชั้นเรียนที่ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการ และความสนใจของเด็กปฐมวัย
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุง ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) หมายถึง การสำรวจปัญหาที่ต้องการแก้ไข โดยครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง วางแผนพร้อมกับสำรวจปัญหาว่ามีอย่างไร ปัญหาที่ต้องแก้ไขคืออะไร ปัญหาเกี่ยวข้องกับใครบ้าง วิธีการแก้ไขจะเป็นในรูปแบบใดบ้าง

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) หมายถึง การนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมขั้นวางแผน มาวิเคราะห์ วิจัย และดำเนินการลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง การสังเกตการเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการปฏิบัติการ (The Action Process) ผลของการปฏิบัติการ (The Circumstances and Constraints) รวมถึงการรวบรวมผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนการปฏิบัติ (Reflection) หมายถึง การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหา หรืออุปสรรค โดยผ่านการอภิปรายปัญหา การประเมินโดยกลุ่ม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานข้อมูลที่น่าไปสู่การปรับปรุงและการวางแผนปฏิบัติต่อไป

5. นักเรียนระดับปฐมวัย หมายถึง เด็กที่เข้าเรียนที่มีอายุ 3 – 5 ปี ในโรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารและคณะครูได้ทราบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐานระดับปฐมวัย สำหรับเด็กปฐมวัย
2. คณะครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ระดับปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ
3. ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้สามารถเป็นข้อเสนอแนะ วิธีการ และแนวทางแก่ผู้สนใจนำไปจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี
4. นักเรียนระดับปฐมวัยเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน แล้วจะมีสติปัญญา และมีความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น